

Predstavitev skupnega ukrepa Evropske komisije na področju
preprečevanja debelosti otrok s pomočjo ukrepov prehrane in
telesne dejavnosti (Joint Action on Nutrition and Physical
Activity - JANPA)

Poročilo srečanja, 19. oktober 2016

Zbrala: Monika Robnik

Ljubljana, 2016

Kazalo vsebine

1	Vabilo s programom	1
2	Predstavitev skupnega ukrepa JANPA.....	2

1 Vabilo s programom

Sredino srečanje

Prehrana in telesna dejavnost pri otrocih v EU

Predstavitev skupnega ukrepa EU JANPA

19. oktober 2016, od 13.30 do 14.30, NIJZ Pod kupolo

Joint Action on Nutrition and Physical Activity (JANPA) je skupni ukrep Evropske komisije na področju preprečevanja debelosti otrok s pomočjo ukrepov prehrane in telesne dejavnosti, katerega glavni cilj je prispevati k ustavitvi naraščanja prekomerne telesne teže in debelosti otrok in mladostnikov v državah članicah EU do leta 2020. JANPA prispeva k Evropskemu akcijskemu načrtu za otroško debelost 2014-2020.

V sklopu projekta poskušamo izmenjevati dobre prakse o zbiranju in načinih uporabe prehranskih informacij za doseganje ciljev prehranske politike med partnerji.

Več o projektu si lahko preberete na: <http://www.nijz.si/sl/janpa>, uradna spletna stran projekta je dosegljiva na: <http://www.janpa.eu/>.

Vljudno vabljeni!

Dr. Mojca Gabrijelčič

2 Predstavitev skupnega ukrepa JANPA

2.1 Uvodna predstavitev skupnega ukrepa JANPA, Mojca Gabrijelčič Blenkuš

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) sodeluje pri projektu Joint Action on Nutrition and Physical Activity (JANPA), katerega glavni cilj je prispevati k ustavitvi naraščanja prekomerne telesne teže in debelosti otrok in mladostnikov v državah članicah EU do leta 2020. JANPA prispeva k Evropskemu akcijskemu načrtu za otroško debelost 2014-2020.

<http://www.janpa.eu/>

2.2 Predstavitev delovnega paketa 4: Stroški otroške debelosti, Aleš Korošec

Delovni paket 4: Stroški otroške debelosti

NIJZ sredina srečanja, 19. 10. 2016
Aleš Korošec

Sodelujoče države v DP4

Osnovni nivo podatkov/analiz:
Portugalska, Italija, Hrvaška

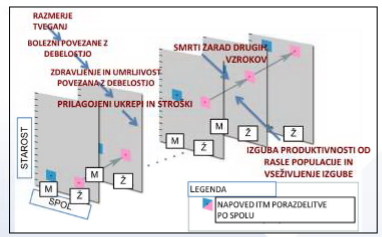
Napredni nivo podatkov/analiz:
Irska (vodja DP), Slovenija, Romunija, Grčija

Basic studies	Advanced studies
Health impacts only	Also include other impacts
Major clinical conditions only	Wider range of clinical conditions
Focus on core pan-European data	Also include country-specific data
Focus on "Top down" approaches using international inputs (and possibly) local inputs	Focus on "Bottom up" approaches using local inputs
Inputting of (adjusted) data from proxy countries	More complex data imputation methods involving country-specific data
	Greater involvement in validation studies

Cilji modeliranja v DP4

- opisati dolgoročni (vseživljenjski) vpliv in stroške otroške debelosti (današnjega dne)
- zmanjšati ta vpliv v času trajanja projekta
- oceniti koristi zmanjšane otroške debelosti za 1 % in 5 %.
- raziskati izvedljivost posplošitve trenutna pristopa na ostale članice EU

Vseživljenjski stroški otroške debelosti

RAZMERJE TVEGANI BOLEZNI POVEZANE Z DEBELOSTJO

ZDRAVLJENJE IN UMRLJIVOST POVEZANA Z DEBELOSTJO

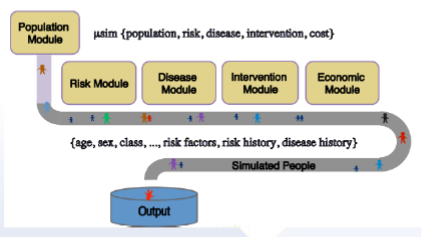
PRILAGOJENI UKREPI IN STROŠKI

SMRTI ZARAD DRUGIH VZROKOV

IZGUBA PRODUKTIVNOSTI OD RASLE POPULACIJE IN VSEŽIVLJENJE IZGUBE

LEGENDA: NAPOVED ITM PORAZDELITVE PO SPOLU

Protokol študije – model kronične bolezni

Population Module: μ_{sim} {population, risk, disease, intervention, cost}

Risk Module, Disease Module, Intervention Module, Economic Module

{age, sex, class, ..., risk factors, risk history, disease history}

Simulated People

Output

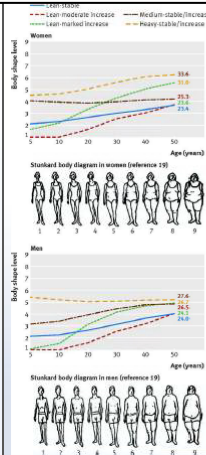
V projektu gre (tudi) za prilagoditev/nadgraditev programske opreme za mikrosimulacijske modele, ki jo je zasnoval UKHF.

- Asthma
- Wheezing disorders
- Metabolic syndrome (MetS):
- High blood pressure
- Type 2 diabetes
- Hyperlipidemia
- Depression
- Musculoskeletal pain
- Obstructive sleep apnoea
- Non-Alcoholic Fatty Liver Disease (NAFLD)

otroške bolezni,
povezane z debelostjo

Diseases	
Oesophageal Cancer	Type 2 Diabetes
Colorectal Cancer	Polycystic Ovarian Syndrome
Liver Cancer	Multiple Sclerosis
Gallbladder Cancer	Stroke
Pancreatic cancer	Hypertension
Cancer-Breast, post-menopausal (females only age 50+)	Ischaemic Heart Disease
Endometrial cancer	Deep Vein Thrombosis
Ovarian Cancer	Asthma
Prostate cancer (males only)	Non-alcoholic fatty liver disease (NAFLD)
Kidney Cancer	Gallbladder Disease
Urothelial Cancer (males only)	Poriasis
Thyroid cancer	Gout
Type 2 Diabetes	Osteoarthritis – Gonarthrosis Knee Pain
Polycystic Ovarian Syndrome	Chronic Back Pain
Multiple Sclerosis	Hypertension in pregnancy
Stroke	Pulmonary Embolus

bolezni odraslih,
ki so povezane z
debelostjo

modeliranje trajektorij ITM

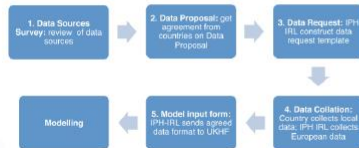
analiza zgodovinskih podatkov o ITM z namenom napovedovanja porazdelitev ITM v prihodnosti

Alternativa: validacijska študija
Irska in Slovenija

Slovenija je unikatna v evropskem merilu,
saj ima pridobljene podatke o ITM otrok in
mladostnikov v okviru SLOFit (od 1981 dalje)

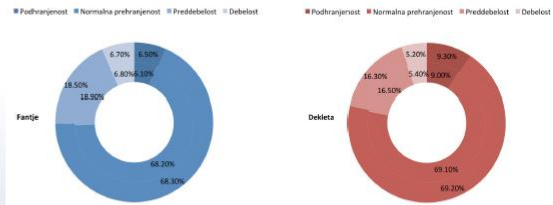
Zbiranje podatkov

Področje podatkov	Vrsta podatkov
Podatki o populaciji	Število prebivalcev, rodnost, umrjivost
Indeksi telesne mase	SLOFit, anketni podatki
Vplivi na zdravje	Podatki o prevalenci, incidenci določenih bolezni, preživetje
Stroški, povezani z zdr. sistemom	Stroški zdravljenja na primarnem nivoju, v bolnišnicah, stroški za zdravila
Družbeni stroški	Bolniški stalež

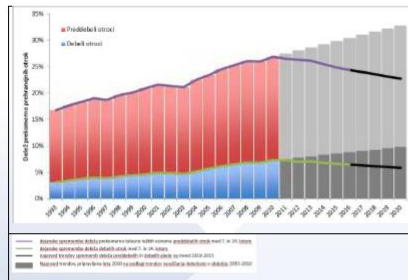
SLOfit - Analiza telesnega in gibalnega razvoja otrok in mladine slovenskih osnovnih in srednjih šol

Delež podhranjenih, normalno prehranjenih, predebelih (prekomerno težkih) ter debelih deklet in fantov v šolskih letih 2013/2014 (notranji krog) in 2014/2015 (zunani krog)
Stara G in sod. (2015). SLOFit – Analiza telesnega in gibalnega razvoja otrok in mladine slovenskih osnovnih in srednjih šol v šolskem letu 2014/2015

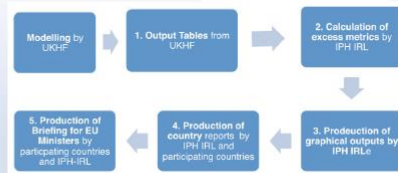
Napovedi trendov za zmanjšanje prekomerne telesne teže oziroma predebelosti in debelosti pri otrocih v Sloveniji, na podlagi podatkov SLOFIT (podatki do vključno 2010)

Končni izdelki DP4

- Za vsako udeleženo državo v projektu:
- poročilo o prevalenci ITM in študijah vpliva povišanega ITM na zdravje (februar 17)
- poročilo o stroških debelosti (februar 17)
- poročilo o projekcijah ITM (julij 17)
- + predpostavke, omejitve, posledice, nasveti

Informiranje EU ministrov (avgust 17)

Vprašanja?

© Tanzeel Ul Rehman/ Cover Asia Press
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2040072/India-fat-boys-said-kill-see-obese-children.html>

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Janpa

2.3 Predstavitev delovnega paketa 5: Nadzor nad prehranskimi informacijami in vzpodbujanje k preoblikovanju sestave živil, Ajda Švab in Mojca Gabrijelčič Blenkuš

   <p>Delovni paket 5 Nadzor nad prehranskimi informacijami in vzpodbujanje k preoblikovanju sestave živil</p> <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)</small></p>	 <p>DP5</p> <ul style="list-style-type: none">○ deljenje primerov dobrih praks med državami, glede zbiranja prehranskih informacij o živilih in prehrani○ V DP5 sodeluje 12 partnerjev iz 9 Evropskih držav, DP vodi Anses (Francija). <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)</small></p>
---	--

 <p>DP5: Glavne naloge</p> <ul style="list-style-type: none">○ 5.1: Identifikacija razpoložljivih informacij o živilih○ 5.2: Analiza uporabe informacij o živilih v prehranski politiki○ 5.3: Analiza in uporabnost informacij o živilih za družine○ 5.4: Implementacija pilotnih študij <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)</small></p>	 <p>Naloga 5.1</p> <ul style="list-style-type: none">○ Identifikacija razpoložljivih informacij o živilih○ Francija: Oqali○ Slovenija<ul style="list-style-type: none">○ Vsebnost zdravstvenih in prehranskih trditev na slovenskem tržišču (CRP, Nutris)○ Rezultati nadzora UVHVVR <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)</small></p>
---	--

 <p>Naloga 5.2: Analiza uporabe informacij o živilih v prehranski politiki</p> <ul style="list-style-type: none">○ Prehranske informacije v politiki○ Aktivnosti na področju reformulacije živil○ Slovenija<ul style="list-style-type: none">○ Intervjuji z različnimi deležniki (MZ, MDDSZ, MIZŠ, BF, ZPS, GZS, Nutris, EFSA info točka)○ Aktivnosti na nivoju države: Resolucija o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti 2015-2025, Nacionalni akcijski načrt za zmanjševanje uživanja soli, Zakon o šolski prehrani <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)</small></p>	 <p>Naloga 5.3: Analiza in uporabnost informacij o živilih za družine</p> <ul style="list-style-type: none">○ Razumevanje prehranskih informacij s strani družin glede na njihov socialno-ekonomski položaj○ za zmanjševanje neenakosti v zdravju○ Slovenija:<ul style="list-style-type: none">○ Prehrabene navade odraslih prebivalcev Slovenije○ Simboli na živilih <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)</small></p>
--	---

Janpa

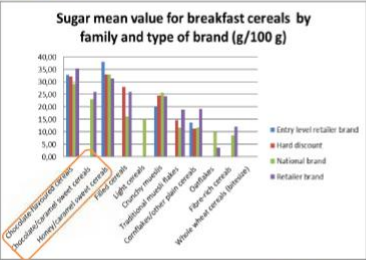
Naloga 5.4: Pilotna študija

- Primerjava sestave hranilnih snovi v podobnih izdelkih med državami, posebno glede vsebnosti maščob, nasičenih maščob, soli in sladkorja
- Sodelujoče države: Avstrija, Romunija in Francija
- Analiza kosmičev za zajtrk in brezalkoholnih aromatiziranih pijač

 This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)

Janpa

Naloga 5.4: Glavni rezultati- kosmiči za zajtrk

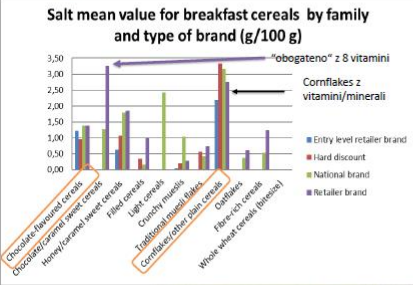

- Sladkor
 - Vsebnosti med 3,5 g/ 100 g (cornflakes/drugi navadni kosmiči) in 32,5 g/ 100 g (polnjeni kosmiči)
- Maščobe
 - Največje vsebnosti v hrustljavih muslijih in polnjenih kosmičih (≈15 g/ 100 g)

 This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)

Janpa

Naloga 5.4: Glavni rezultati- sol v kosmičih za zajtrk

- Nadomestilo za pri izdelkih z nizko vsebnostjo sladkorja -> okus
- V kategoriji cornflakes/druge navadni kosmiči za zajtrk je največja povprečna vsebnost soli

 This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)

Janpa

Naloga 5.4: Glavni rezultati- brezalkoholne pijače

- Sladkor
 - Vsebnost med 2,7 g/ 100 ml (gazirane pijače s sadjem) in 15 g/100 ml (toniki)

 This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)

Janpa

DP5: nalsednji koraki

- Priprava končnega poročila
- Primerjava rezultatov pilotne študije z Euromonitorjem

 This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)

Janpa

Hvala za pozornost!

 This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n°677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020)

2.4 Predstavitev delovnega paketa 6: Zdrava okolja, Samo Belavič in Mojca Gabrijelčič Blenkuš

**DELOVNI PAKET 6
ZDRAVA OKOLJA**

Delovni paket 6 je usmerjen k vzpostavljanju bolj zdravih okolij v vrtcih in osnovnih šolah. Sodelujemo pri pregledu dobrih praks in dajemo komentarje v procesu definiranja kriterijev za dobre prakse. Identificirali smo deležnike in sodelovali pri izdelavi spletnega vprašalnika za deležnike ter izvedli vprašalnik v skladu z navodili.

Vodja DP6 je Madžarska – The National Institute of Pharmacy and Nutrition - OGYEI

DP 6 je usmerjen k:

- Proučevanju različnih vidikov otroške debelosti
- Vključevanju vseh deležnikov v določenem okolju
- Vključevanju deležnikov iz različnih sektorjev
- Uporabi več-nivojskih ukrepov

Osnovni cilj:

- Pomoč državam članicam pri vzpostavljanju bolj zdravih okolij v vrtcih in osnovnih šolah z ustvarjanjem smernic za odločanje in aktivnosti na različnih ravneh

Načrt DP 6:

- Zbiranje in analiza dobrih praks, na osnovi katerih se oceni zmožnost odločanja
- Izdelava know-how orodja za programske načrtovalce in odločevalce za pomoč KAJ in KAKO učinkovito implementirati okoljske ukrepe z načrtno pozornostjo na zmanjševanju družbenih neenakosti

NALOGE DP 6

Naloga 6.1 – Definiranje dobrih praks

Prva naloga DP6 je razviti kriterije za ocenjevanje dobrih praks, ki so usmerjene k preprečevanju otroške debelosti, z upoštevanjem ne samo na podlagi dokazov, etičnega vidika, nadzora in evalvacije ampak tudi iz vidika trajnosti in zmanjševanja neenakosti v zdravju. Kriteriji bodo osnova za ocenjevanje primerov dobrih praks.

Naloga 6.2 – Odkrivanje integriranih pristopov v vrtcih in osnovnih šolah

Cilj naloge je zbrati in analizirati obstoječe odločevalske pristope na nacionalne načrte, projekte, pobude in intervencije, ki so usmerjene k izboljšanju prehrane in /ali telesne dejavnosti ali preventivi otroške debelosti v vrtcih in osnovnih šolah.

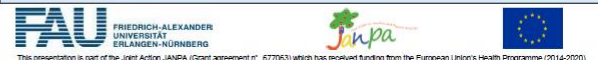
Naloga 6.3 – Ocena zmožnosti

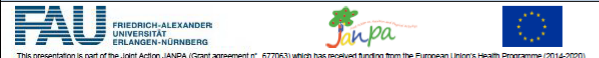
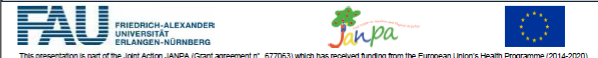
Naloga je usmerjen k pregledu obstoječih zmožnosti in virov za preprečevanje otroške debelosti v državah članicah s pomočjo spletnega vprašalnika na osnovni ravni (basic level) in osebnih intervjujev na višji ravni (advanced level). Izbrani za sodelovanje pri izpolnjevanju spletnega vprašalnika iz vseh ravni (predstavniki različnih organizacij, odločevalci...) ki so povezani s preprečevanjem otroške debelosti.

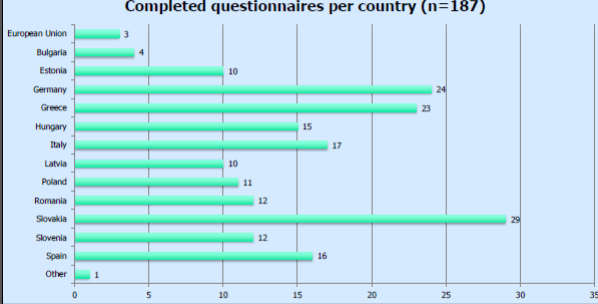
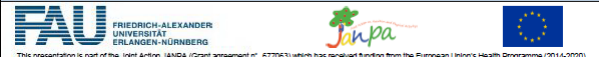
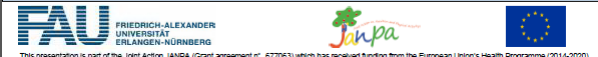
Naloga 6.4 – Izdelava smernic „Zdrava okolja z uporabo integriranih pristopov“

Cilj naloge je zbir ugotovitev in izdelava smernic in spletnega orodja za programske načrtovalce in odločevalce.

2.5 Delovni paket 6: Del predstavitve vprašalnika deležnikov (preliminarni rezultati)

 <p style="text-align: center;">JANPA WP 6 Web-based questionnaire</p> <p style="text-align: center;">Preliminary Results September 2016</p> <p style="text-align: center;">Drafted by: Work package 6, Advanced Level Partners</p>	<p>Methodology: What did we do?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Web-based stakeholder survey with standardized questionnaire ➤ Questionnaire aims at exploring perceptions on: <ul style="list-style-type: none"> Relevance of childhood obesity Facilitators and barriers for prevention Capacities for prevention (ADEPT model) Capacities for integrated approaches (ADEPT) ➤ Stakeholders selected by national JANPA partners by a sampling matrix
 <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n° 677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020).</small></p>	 <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n° 677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020).</small></p>

<p>Methodology: Data set</p>	<p>Methodology: Data set</p>
<p>Completed questionnaires</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 187 questionnaires from 12 European countries ➤ 86,1 % of the respondents are involved in policy-making for childhood obesity prevention ➤ 72,7 % of the respondents are involved in childhood obesity prevention programmes ➤ The respondents were mainly from public institutes (n=47), ministries (n=23), universities (n=22) and scientific organisations (n=17). Many organisations classified themselves as „other“ (n=62). 	<p>Limitations</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Response rate across nations is not known ➤ Sample sizes vary greatly by nation ➤ Stakeholders from the national level are highly overrepresented (61,5%) compared to EU level (9,6%) and regional level (9,6%)
 <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n° 677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020).</small></p>	 <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n° 677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020).</small></p>

<p style="text-align: center;">Characteristics of respondents</p>	<p style="text-align: center;">Completed questionnaires per country (n=187)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Country</th> <th>Number of questionnaires</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>European Union</td><td>3</td></tr> <tr><td>Bulgaria</td><td>4</td></tr> <tr><td>Estonia</td><td>10</td></tr> <tr><td>Germany</td><td>24</td></tr> <tr><td>Greece</td><td>23</td></tr> <tr><td>Hungary</td><td>15</td></tr> <tr><td>Italy</td><td>17</td></tr> <tr><td>Latvia</td><td>10</td></tr> <tr><td>Poland</td><td>11</td></tr> <tr><td>Romania</td><td>12</td></tr> <tr><td>Slovakia</td><td>29</td></tr> <tr><td>Slovenia</td><td>12</td></tr> <tr><td>Spain</td><td>16</td></tr> <tr><td>Other</td><td>1</td></tr> </tbody> </table>	Country	Number of questionnaires	European Union	3	Bulgaria	4	Estonia	10	Germany	24	Greece	23	Hungary	15	Italy	17	Latvia	10	Poland	11	Romania	12	Slovakia	29	Slovenia	12	Spain	16	Other	1
Country	Number of questionnaires																														
European Union	3																														
Bulgaria	4																														
Estonia	10																														
Germany	24																														
Greece	23																														
Hungary	15																														
Italy	17																														
Latvia	10																														
Poland	11																														
Romania	12																														
Slovakia	29																														
Slovenia	12																														
Spain	16																														
Other	1																														
 <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n° 677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020).</small></p>	 <p><small>This presentation is part of the Joint Action JANPA (Grant agreement n° 677063) which has received funding from the European Union's Health Programme (2014-2020).</small></p>																														

